בסוד שיח

ומה אחרי הכנסים?

ביום חמישי, אסדרתה פסח, התקיים "כנס התשובה" הציוני ב"היכל יהודה" (ראקאנטי) תל־אביב. את הכנס הזה יזם הרב יהר שע שפירא שליט"א, העומד בראש ישיבת ההסדר ברמת־גן. לכנס הזה נתן את ברכתו הרה"ג אדרדן ליכטנשטיין שליט"א (ש־ נבצר ממנו להגיע לכנס בשל התחייבויות קודמות) ונשאו בו רב־ רים מחשובי הרבנים. ביניהם: הרה"ג יעקב אריאל, שמנחל של, ולמן מלמד ומרדכי אלון – כולם שליט"א. כ־700 איש הגיעו לכנס הזה גדולה נשבה בו והיתה נכונות רבה לעשות למען הב־ נים הנשארים בתוך בית העינות הדתית. לקרב את החילונים ואף ללכת בדרכה של תב"ד, ללא בושה וללא היסוס המאפיין את החסדרניק המצוי.

ביום ראשון שלאחריו התקיים כנס נוסף בבית המדרש של ישיבת ההסדר ברמת־גן. גם כאן, ואין לא, הרוח החיה היה הרב יהושע שפירא. מלכתחילה נועד הכנס הזה לחזות מצומצם והש־ תתפו בו כ־100 איש. הרוברים המרשה במספר, "מחוות קורחים" בתחום החזרה בתשובה ועם קבלות בידיים. הרב יוסי גינזבורג (תב"ד, רמת־אביב), ישראל דעירא (ראש יהודי"), מיכי יוספי (יח בקוק" – הודו) והרב נתן בזנסון (ברסלב) והרב יהושע שפירא.

אותם 100 אנשים שהגיעו לכנס, היו מוכנים, רובם, להפשיל שרוולים לאלתר ולעסוק במלאכת החזרה בתשובה. אלא שחיכו למנהיג, למדריך, למכוון, לנותן הוראות שיגיד ועשו ככה ואל תעשו ככה. תמעו לבקעה בירושלים או לעכו והתעברו בשמנה כוזאת או אחרת.

שני כנסים חשובים ביותר עם הרבה רצון טוב, שלמיטב יודי עתי נגמרו בכלום. נסח לעכשיו, ישנם השלוחות/והוכנים ביום ששי המזמינים להנות תפילין של תלמידים מישיבת ההסדר ברי מת־גן, בחורות תל אביב ורמת־גן ו"ראש יהודי" (בבוגרשוב 33 ת"א).

ישנה צפייה בציבור החילוני, ישנה נכונות בציבור הדתי, לאומני וישנם העצירים המוכשרים המוכנים לעשות במלאכה: הקמת תנועה תשובה ציונית. אבל, בינתיים, שום רבר לא זז. חבל. חבל מאוד.

אומר לי אדם נאמן ביותר שניתן להעביר בקלות בעיר כמו קריית־גת 10 (מבית ספר ממלכתי כללי לבין ספר דתי בעלות בספית של 6000 ש"ח לשנה. זה הכל. מונקציה של כסף קטן, אבל אין מי שמרים, בינתיים, באיזורים הללו, את הכספה. גם במגזר הדתי ישנן בעיות. 200 ילרים מבתים חילוניים שה־ ביעו נכונות לעבור לחינוך רתי־זרתי בבאר־שבע – נדחו מסי־ בות תקציביות.

מדוע בכמי התשובה לא־הביטו עדיין פירותיה המעטה לשאלה הזאת מונח אריאם בצורך של אישי התקרה שלנו, הכריזמטים. להכיר בכך שתורתנו אומנותם וכי עליהם להיות מוכ־ לים עליידי מקהלות טובים, "בודקאים", שיעשו את המלאכה הארגונית. השטח אינו ותחום המוכר להם וגם אם יש להם נגי־ שות קלה לכסף, הם לא יירדו הם אינם יודעים כיצד עושים בו שימוש נכון. ברגע שרב בעל השפעה יתן אמון מחלם באיש אר־ גון וניהול המכיר גם את נשמת הציונות הרתית, יתממשו הרבה מאוד פרויקטים. כך, למשל, הצליחו כל אותם מפעלים תורניים שנעשו במשולב עליידי הרב מרדכי אלון ואבי רס. המפגרת הזאת הכרזתית ובוערדה יבוא הכשלון או היעוד עשיות.

"אחת דבר אלקים"

הרי פרשתי "דר המוך" ותגובתו של הרב אמנון בזק ("מכללת ורצון"), בכל־ הקשור לשילוב ביקורת המקרא בלימודי תנ"ך – מרם שכבו, ויש להניח כי תגובת הגבר עוד תבוא ביום לא רחוק. אבל ההתפעה היא ותגובה מבית, של הרב משה ליכטנשטיין שליט"א, הבן של ר"מ בישיבת "הר־עציון". ב"דף קשר" של ישיבת "הר־עציון" ויש להניח כי נמצא כבר באתר האינטרנט של הישיבה) התפרסם מאמר של הרב משה־ליכטנשטיין תחת הכותר הת: "אחת רבר אלקים - שתים זו שמעתי" וכו' והוא עושה שפ־ מים ברעיון המצדיר בשילוב בין הגישה האמונית לתנ"ך לבין ביקורת המקרא.

כותב הרב ליכטנשטיין: "אל לנו להסתפק ביכולת להדף מתקפה מבחוץ. אלא עלינו לשאול גם שאלות נוקבות ואמיתיות את עצמנו פנימה, כי שאלות אמיתיות ומשמעותיות אכן קיימות במפעל של שילוב ביקורת המקרא עם גישה אמונית לתנ"ך. ובאם תוביל ביקורתנו של הרב מאו לבחינה מחודשת של הנחות היסוד של לימוד התנ"ך בעולמנו, אזי יצאנו נשכרים".

ועוד כותב הרב במאמר ארוך ומקיף: "ובכן, אף אם האדם עצמו הוא ירא ושלם, הרואה בתורה רבר ה' קדוש וטהור, ואין כוונתו אלא לאכול את התך ולשדוף את הספולת של ביקורת המקרא, עליין מרחפת מעליו שאלת המחיר הנפשי אותו ישלם על חשיפה זו. כמה פעמים ניתן לשמוע את רברי הכפירה הנא־ מרים ונשמעים בין כתלי האקרמיה, מכלי לפתח אוניים עדלות או אוזם שריר הלב. הרי המפגש הזוועתי הלזה לארם השומע את היקר לו מכל מבוזה, הוא לפתח אדישות כלפי הנאמר על אהבת נפשו, רבר שהוא בעייתי לכשעצמו. ברם, הסכנה היחתר גרולה היא אמנם, במידע או שלא במודע, של רפוסי החשיבה הנפשרים ורדכי הביטול המנוטרות של אנשי הביקורת. וכי לא שומעים אנו אקרמאים, מנהי ישיבות ומחניכי או מרי מכללות להכשרת מר־ רים המרברים על "המספר המקרא" במקום על התורה או על "האל" (כמובן כסתבר, ולא בכניר המקובל "קל") ולא על הק־ רוש ברוך הוא, וכיוצא באלו. אבדן החום, האהבה והאינטימיות שקולה בנגר כל רוחה השכלתי הניתן להפיק מתכני המחקר, ועל כגון רא נאמר שיצא שכרו בהפסרו.

"כפי שכבר הזכרו, עשרים וחמש שנות מכללת הרצון הביאו לירי ערב עיון בנושא "האם התנ"ך היחזו" מלבר השאלה העני־ נית שהוחכרה לעיל, עיקר הבעייתיות והתמיהה היא על האני־ שות הנפשית האפשרות קיום ערב כזה, בה רברי בלע נאמרים על היקר והקרוש מכל, בשלווה נמרזה."

מאמר יסרי ומעמיק שכראי לקרוא אותו.

"לחזר ללמד בישראל"

הסמכות התורנית העליונה בציבור הליטאי", הנאמן הרב יוסף שלום אליישיב שליט"א פסק לתלמירי ישיבת מיר"ל, כי הם יכ־ לים לשוב וללמוד כאן ללא כל חשש. הגר"ש אליישיב הוסיף, כי ארץ ישראל היא המקום הבטוח ביותר ליהודים (נכלל).

יחר עם זאת העיר, כי הוא אומר את הרברים הללו לתורים ספוסכים עליו. אולם, אם מרובר בתורים שירצו כל רקה לשלי עון לברר מה שלום הבן ולא יהיו רגועים – הרי שרבריו אינם מכ־ ונים אליהם.

תשובות אלה כמעט נתנו הגר"ח קניבסקי שליט"א והאר־ מ"ר מאמשינוב שליט"א.

7 משיבים

רק 7 איש השיבו על "21 קושיות" שפורסם בגיליון ערב פסח של "המבוסה". למרבה ההפתעה אף לא אחר מהי שבעה השיב נכונה על 20 שאלות בכרגש. התשובות המ־ לאות יפורסמו בקרוב.

והווי דן את כל האדם לכף זכות

מחוזות אחרונים ומסיים

יבר כאן שני סיפורים המקירים עליו לאמיי את עצמו ת"ל של יהושע בן פרחיה בפרקי אבות. וכמתים רבים, בע־ שים שכבל יום.

ראש ישיבת "תורה יראה". הגאון רבי יעקב קמינצקי ־יצ"ל, סיפר מעשה שאירע עימו בצעירותו. היה זה בתקופה מלחמת העולם הראשונה כאשר הגר"י נימלט יחר עם זוגי תו הרבנית מאימת הצוררים והגיעו לכפר נירח שבו התגר רדו רק שני יהודים.

הקור בחוץ היה איום ונורא. שלגים השתוללו וירחות זעף נשבו פסערה רבתי, ובני האדם ששהו באותה עת בחוץ, היו עלולים להיקנק מבחינה בריאותית ולהגיע עד למצב של פיקוח נפש.

במאתי הכפר ניצב אחר הבתים המפוארים ביותר בכי־ שוב. שהיה בבעלותו של גביר יהודי. התרפקו בני חזוג על הרלת והיו במוחים שיתקבלו שם בלבביות רבה ויוכנסו אחר כבוד אל תוך הבית החמים. לתרהמתם כי רבה. סירב בעל הבית לקבלם ולא הועילו כל תחנוניו של רבי יעקב.

בעל הבית מיאן לשמוע. "לא אכניס אתכם לבתי". אמר.

כשראה האורח הרגול שאין עם מי לרבר, ביקש ממנו רק מים, שמאחר ואשתו נתנה ממש בפיקוח נפש מחמת הקור, יואיל בטובו להתיר לה להיכנס תחת הגג שכחצר כרי שגש־ מי הזעף לא יסכנו את חייה. לבקשה זו ניאות בעל הבית.

כשון הסערה המשיכו רבי יעקב ואשתו לישכת סלכוד־ קה ושהו שם בימים הנוראים. והנה, בקריאת התורה מבחינו הגר"י קמינצקי שראש הישיבה אומר לנגבי שייתן עליית לגביר הזה שהתייחס אליהם באכזריות רבה וסירב להכני סם לביתו בגשם.

ניגש הרב קמינצקי לראש הישיבה וביקש ממנו שיסביר לו כיצר הוא נותן עלייה לרשע־מרושע שכזה, תוך שהוא מתאר בפניו מה עולל להם. ראש הישיבה ביקש ממנו לה־ תאזר בסבלנות עד תום התפילה ואז יסביר לו בריוק מה קרה.

לאחר התפילה הדגיע ראש הישיבה את הרב קמינצקי והטעים באוזניו שהגביר הזה אינו רשע כלל ועיקר ומידת האכזריות אינה טבועה בו. הוא אפילו איכסן מרצונו את כל ישיבת סלבודקה בביתו. הסיבה לסירובו להכניס אורחים היא, שכמה ימים לפני בואו של הרב קמינצקי שהה עובר אורח בביתו ונגב לו חפצים רבים עד שהחליטו נקי מנכסיו.

"כשהגעת אליו באותו יום גשום, היה זה ממש לאחר אותה גניבה, ולכן היה עדיין חם בקירבו ולבן החלים שלא לקבל אורחים אלא אם כן הוא מכיר אותם אישית", הסביר ראש הישיבה.

גילוח לשם שמיים

הגאון הרב ברייש מצריך סיפר על יהודי חרדי שנסע לבנו המתגורר באה"ב וחחל לשוחח שם באישלין של הבן. לפתע סיבלתי ירידה, מספר הבב ברייש, שהיהודי הזה גזז את זקנו ופיאותיו, וללא כל סיבה הגיונית הנראית לעין.

שיגרתי לו מכתב ושאלתיהו כיצר עשה כרבר הזה לגלה מעל עצמו את הסימנים היהודיים המובהקים המלווים את עמנו מזה אלפי שנה.

אבל למרבה הפלא היתה ליהודי זה תשובה לעניין. "הי נעתי לאמריקה לאחר פטירת אשתי", השיב להרב ברייש, ואני משתכן כאן אצל בני שהוא בעליו של האישלין בו אני נמצא.

"הנה, זמן קצר לאחר שהשילותי להימצא במקום, שמתי ונתון אל ליבי שבני הצ"ב אותי בכוונה באישלין זה על תקן של 'משגיח כשרות', ואולי אף יותר מזה, רחיינו שהוקן ולי פיאות שלי מהוות עבורו הכשר מצויין, שחרי כאשר נכנ־ סים לכאן יהודים וראים ארם כמוני, הם בטוחים שכל הכשר הנכנס לאישלין הוא כשר למהרירין מן המהרירין בעוד שאני יודע שאין המצב כך.

"ואז עשיתי חשבון פשוט. לעזוב את האישלין אינני יכול, כי הרי אני זקוק לבני, אבל את הזקן והפיאות אני יכול להסיר מעליי, כרי שלא אהיה מכשול לרבים".

לקח מוסלא לומרים מכאן, שלפעמים יש מצב שבו אדם גיראה לכאורה כמי שפרק מעליו על מצוות, ובעצם הוא אוהב ביותר לפני הקב"ה, ביוון שהקטרה העומרת בפניו היא לקרש את השם.

ואת אלה קראתי ב"שובו יבי־ער", סיפורים מבית מדרשו של הגאון הצדיק רבי יצחק וילרשטיין שליט"א.